

CZU: 351.746.1:339.543:656.88

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.5795674>

TRECEREA PESTE FRONTIERA VAMALĂ A CONȚINUTULUI TRIMITERILOR POȘTALE

Oleg CALINEAC, Sava MAIMESCU

Universitatea de Stat din Moldova

În acest articol autorii analizează procedura de trecere peste frontiera vamală a trimiterilor poștale, care la prima vedere pare a fi un proces simplu, dar destul de complicat în esență. De asemenea, au fost analizate instituțiile responsabile de colectarea și distribuirea trimiterilor poștale internaționale. În opinia autorilor, acest subiect este unul actual, deoarece serviciile poștale sunt foarte solicitate la etapa actuală.

Cuvinte-cheie: legislație vamală, frontieră vamală de stat, oficiu poștal al Republicii Moldova, trimiteri poștale internaționale, punct de control al frontierei vamale, transportul conținutului trimiterilor poștale internaționale peste frontiera vamală.

MOVEMENT ACROSS BORDERS OF INTERNATIONAL POSTAL CONSIGNMENTS

In this article, the author analyzed the procedure for movement across borders of international postal consignments which seems to be a simple process at first, but quite complicated later. We also analyzed the institutions responsible for collecting and distributing international postal items. As postal services are in high demand, we considered that this topic is current.

Keywords: customs legislation, state customs border, Moldova's Post Office, international post items, customs border control checkpoint, transportation of international postal items' content over the customs border.

Introducere

Serviciul Vamal al Republicii Moldova și serviciile poștale ale statului Republica Moldova reprezintă punctul de legătură între expeditor și destinatar, asigurând ajungerea la destinație a bunurilor expediate prin intermediul trimiterilor poștale internaționale.

Serviciul Vamal al Republicii Moldova este o instituție din sistemul organelor de drept din țară și de securitate a statului care are misiunea de a asigura securitatea economică a țării prin colectarea eficientă a taxelor și impozitelor, combaterea fraudelor vamale, facilitarea comerțului internațional și protejarea societății, aplicând uniform și imparțial legislația vamală. Serviciul Vamal întreprinde acțiuni pentru perfecționarea sistemului vamal, astfel încât acesta să se bucure de o apreciere înaltă și să fie recunoscut ca fiind una dintre cele mai moderne, eficiente și transparente autorități de stat.

Întreprinderea se Stat „Poșta Moldovei” este cel mai mare operator de profil din țară. Întreprinderea oferă un larg spectru de servicii poștale și financiare pe întreg teritoriul țării, dispunând de o rețea teritorială de aproape 1200 de oficii și agenții poștale care prestează servicii poștale cetățenilor în mai mult de 1500 de localități ale țării.

Domeniul trimiterilor poștale internaționale se bucură de o reglementare bine definită atât la nivel național, cât și la nivel internațional. Astfel, libertatea tranzitului poștal internațional este înfăptuită în conformitate cu normele juridice internaționale stipulate în sursele legislative internaționale garantate de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, cu normele juridice internaționale stipulate în Constituția Uniunii Poștale Universale din 10.07.1964, cu normele juridice internaționale înscrise în Convenția poștală universală din 14.09.1994 de la Seul, inclusiv cu normele juridice internaționale prevăzute în Convenția poștală universală de la Istanbul din 6 octombrie 2016, pe care Republica Moldova a ratificat-o prin Legea Parlamentului Republicii Moldova nr.44 din 22.03.2018. La nivel național domeniul trimiterilor poștale internaționale este reglementat de Legea comunicațiilor poștale, nr.36 din 17.03.2016, de Legea cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoane fizice, nr.1569 din 20.12.2002, precum și de alte acte normative.

Noțiunea de trimitere poștală internațională

Noțiunea de trimitere poștală internațională este reglementată în mai multe acte normative. În Legea poștei, nr.463 din 18.05.1995 [1], legiutorul a reglementat doi termeni într-o singură noțiune. Conform acesteia,

trimiterea poștală este corespondența (scrisori, cărți poștale, imprimante, pachete mici, telegrame), colete (documente, valori, bunuri materiale), mijloace bănești (mandate poștale și telegrafice, pensii, subvenții, indemnizații etc.), prezentate operatorilor de poștă pentru a fi transportate și distribuite destinatarului atât din interiorul țării, cât și din afara ei. Întrucât Legea poștei, nr.463 din 18.05.1995, a fost abrogată, iar în locul acesteia a fost adoptată Legea comunicațiilor poștale, nr.36 din 17.03.2016, legiuitorul a introdus în această din urmă lege două noțiuni separate: 1) trimitere poștală și 2) trimitere poștală internațională.

Astfel, potrivit Legii comunicațiilor poștale, nr.36 din 17.03.2016 [2], trimiterea poștală internațională reprezintă trimiterea poștală expedită de pe teritoriul Republicii Moldova la o adresă care nu se află pe teritoriul acesteia sau expedită din afara Republicii Moldova la o adresă aflată pe teritoriul acesteia.

Noțiunea „trimitere poștală internațională” este reglementată și de Legea cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoane fizice, nr.1569 din 20.12.2002 [3], conform căreia trimitere poștală internațională reprezintă orice trimitere poștală, perfectată în conformitate cu prevederile legislației naționale și ale actelor Uniunii Poștale Universale, care parvine pe teritoriul Republicii Moldova sau se acceptă pentru expediere peste hotarele ei.

Noțiunea de trimitere poștală internațională deseori este confundată cu alte noțiuni asemănătoare, cum ar fi: mărfuri transportate în grupaj sau ca bagaj neînsoțit. Confuziile respective creează premise pentru înțelegerea eronată a procedurii vamale aplicabile trimiterilor poștale internaționale și, prin urmare, asupra drepturilor și obligațiilor pe care le are persoana care expediază sau primește trimiterile poștale internaționale în raport cu organele vamale pe parcursul vămuirii bunurilor sale. Vom analiza deosebirile dintre aceste noțiuni, similare la prima vedere.

Transportarea mărfurilor în grupaj. Legislația în vigoare nu prevede o definiție expresă a conceptului de grupaj sau careva reguli speciale ce țin de declararea acestor mărfuri. La vămuirea mărfurilor transportate în grupaj se vor aplica regulile standard de traversare a frontierei. Principala deosebire a procedurii de vămuire a trimiterilor poștale internaționale în raport cu mărfurile transportate în grupaj o constituie lipsa cerinței de statut special de furnizor de servicii poștale și neaplicarea facilităților prevăzute în cazul procedurii aplicabile pentru trimiterile poștale internaționale [4]. Bunurile transportate în acest mod sunt destinate persoanelor juridice.

Transportarea mărfurilor ca bagaj neînsoțit. Potrivit lit.) art.2 al Legii nr.1569 din 20.12.2002, prin bagaj neînsoțit se înțelege bunurile expediate de către proprietar (posesor) sau la indicația lui, care sunt deplasate peste frontiera vamală de către transportator și nu sunt însoțite de către proprietar (posesor). Prin urmare, în cazul introducerii coletelor destinate persoanelor fizice de către o companie de transport, nerecunoscută de către organul vamal drept „furnizor de servicii poștale”, bunurile respective se vor califica drept bagaje neînsoțite, nu însă trimiteri poștale internaționale, și vor fi supuse achitării drepturilor de import fără să fie aplicabilă limita neimpozabilă (de 300 de Euro).

Analizând noțiunile de mai sus, observăm o trăsătură comună, fără de care o trimitere poștală nu poate avea statut de trimitere poștală internațională, și anume – trecerea peste frontiera vamală a Republicii Moldova.

Procedura de trecere a trimiterilor poștale peste frontiera vamală a Republicii Moldova

În conformitate cu alin.(3) art.4 din Codul vamal al Republicii Moldova [5], prin „frontiera vamală a Republicii Moldova” se are în vedere frontiera de stat a Republicii Moldova și perimetrul antrepozitelor vamale.

Conform art.2 al Legii cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova, nr.215 din 04.11.2011 [6], frontiera de stat a Republicii Moldova reprezintă linia naturală sau convențională care marchează limitele externe ale teritoriului asupra căruia Republica Moldova își exercită suveranitatea exclusivă pe uscat, pe sectoarele acvatic, subterane, aeriene și care trece, în linie dreaptă, de la un semn de frontieră la altul ori, acolo unde frontiera de stat nu este marcată în teren cu semne de frontieră, de la un punct de coordonate la altul. Pe fluviu și pe celelalte ape curgătoare frontiera de stat este cea stabilită prin tratatele încheiate de Republica Moldova cu statele vecine, respectându-se principiul dreptului internațional, conform căruia frontiera de stat trece pe mijlocul șenalului navigabil principal, iar pe apele curgătoare nenavigabile – pe la mijlocul pânzei de apă.

Deși frontiera de stat se suprapune parțial cu frontiera vamală, totuși, în contextul infracțiunilor de contra-bandă, locul săvârșirii infracțiunii îl constituie frontiera vamală.

Potrivit prevederilor de la pct.5) art.(1) din Codul vamal al Republicii Moldova, prin „trecerea frontierei vamale a Republicii Moldova” se înțelege introducerea și scoaterea de pe teritoriul vamal al Republicii Moldova

de mărfuri și mijloace de transport, inclusiv prin expedieri poștale internaționale, prin conducte și prin linii de transport electrice.

Astfel, atunci când persoana decide asupra expedierii cărorva bunuri peste hotarele țării, aceasta urmează să se adreseze la organele poștale, unde reprezentanții abilitați îi vor explica întreaga procedură, costurile, precum și alte aspecte importante. Ulterior, îi vor fi înmânate blanchete și alte acte pe care urmează să le îndeplinească cu maximă atenție cu indicarea caracteristicilor cât mai detaliate ale bunului ce urmează să fie expedit, acte pe care le anexează la trimiterea poștală.

Pachetele poștale pregătite fie de persoanele fizice, fie de persoanele juridice, sunt prezentate reprezentanților poștei internaționale aflate pe teritoriul național al statului de expediere a conținutului trimiterilor poștale internaționale.

Conform normelor tehnologice existente la poșta de expediere internațională, funcționarii serviciului poștal al statului sunt obligați să verifice corectitudinea și corespunderea datelor, a informațiilor incluse în lista obiectelor, valorilor, bunurilor aflate la expediere în pachetul poștal prezentat oficiului poștal spre expedierea poștală internațională [7]. La fel, urmează a fi verificate de funcționarii poștali datele incluse în formă scrisă, de mână, în declarația vamală forma CN-22 și CN-23 asupra conținutului trimiterilor poștale internaționale aflate în banderolele poștale, în coletele poștale și pachetele poștale internaționale pe care le-a inclus persoana care intenționează să expedieze prin trimiterile poștale internaționale mărfuri, obiecte, bunuri, valori în afara teritoriului vamal al Republicii Moldova.

Formularele CN23 și CN22 sunt declarații vamale poștale care conțin date despre expeditor/destinatar (nume, prenume/denumire, adresă, număr de telefon, adresă de e-mail), descrierea detaliată a conținutului expedit, cantitatea, greutatea și valoarea acestuia. Conținutul trimiterii este prezentat în detaliu în declarația vamală, descrierile generale nu sunt admise [8]. În conformitate cu actele Uniunii Poștale Universale, se recomandă ca formularele CN23/CN22 să fie completate într-o limbă de uz internațional ori în limba țării de destinație.

În baza declarațiilor vamale, organele vamale adună și prelucrează date despre trecerea mărfurilor peste frontiera vamală. Nicio trimitere poștală nu poate trece frontiera vamală a Republicii Moldova fără a fi supusă controlului vamal. Controlul vamal are drept scop prevenirea încălcării reglementărilor vamale, respectarea condițiilor și a termenelor legale, precum și descoperirea fraudelor vamale.

Trimiterile poștale internaționale sunt supuse controlului vamal, pe calea verificării datelor din declarația vamală sau alte documente, în baza cărora se face vămuirea, inspectării vamale și în alte forme de control vamal prevăzute de legislația Republicii Moldova. Controlul vamal al trimiterilor poștale internaționale se efectuează în zonele de control vamal ale Centrelor Poștale din teritoriu, de către colaboratorul vamal, în prezența operatorului poștal.

Potrivit pct.11) art.(1) din Codul vamal al Republicii Moldova, colaborator vamal este persoana căreia i se acordă, permanent sau provizoriu, în virtutea legii, anumite drepturi și obligații în vederea exercitării atribuțiilor organului vamal sau acțiunilor administrative de dispoziție, organizatorice și economice. Operator poștal este persoana care reprezintă furnizorul de servicii poștale abilitată cu atribuții privind furnizarea serviciilor poștale în conformitate cu legislația. În temeiul normelor de la alin.(3) art.17 al Legii nr.36 din 17.03.2016, furnizorii de servicii poștale sunt autorizați să supună trimiterile poștale internaționale controlului vamal conform legislației. Controlul vamal, deplin și definitiv, perfectarea documentelor și efectuarea procedurilor vamale se efectuează de către colaboratorii Serviciului Vamal al Republicii Moldova în locurile de schimb internațional al poștei – încăperi ale furnizorilor de servicii poștale special amenajate în acest scop.

Întru implementarea normelor legale citate a fost emis Ordinul Serviciului Vamal nr.404 din 5 noiembrie 2010, prin intermediul căruia în cadrul Biroului Vamal Chișinău a fost creat un post vamal specializat – postul vamal Chișinău intern nr.2 „Poșta”, amplasat în cadrul Centrului de Prelucrare și Transportare a Poștei [4]. Acest ordin a fost abrogat, fiind înlocuit de Ordinul Serviciului Vamal cu privire la procedura aplicabilă trimiterilor poștale internaționale.

Pentru asigurarea transportării trimiterilor poștale internaționale într-un termen cât mai restrâns, s-a dispus ca furnizorii de servicii poștale să beneficieze de dreptul de acces cu prioritate la punctele de trecere a frontierei de stat și la organele vamale.

La fel, pentru deservirea serviciilor de curierat (poștă rapidă), în cadrul postului vamal Chișinău intern nr.2 „Poșta” au fost deschise așa-numitele reprezentanțe ale postului vamal. Esența activității acestora constă

în prezența permanentă a colaboratorului vamal și în autorizarea zonei de control vamal la sediul și încăperile destinate procesării trimerilor poștale internaționale ale beneficiarului. La moment, în Republica Moldova sunt înființate 4 reprezentanțe de acest gen:

- la serviciul de curierat al rețelei TNT
- la serviciul de curierat al rețelei UPS
- la serviciul de curierat al rețelei DHL
- la serviciul de curierat al rețelei FedEx [4].

Datorită creării postului vamal Chișinău intern nr.2 „Poșta”, trimerile poștale internaționale sunt expediate către destinatarii săi într-un termen destul de scurt, astfel contribuind ca serviciile poștale să fie și mai solicitate.

Întru atingerea scopului controlului vamal, organele vamale, reprezentate de funcționari abilitați cu atribuții în acest sens, la efectuarea controlului vamal aplică mijloacele tehnice de control aflate în dotare.

Postul vamal specializat „Poșta Moldovei”, la înfăptuirea controlului vamal în scopul depistării contra-bandei cu mijloace bănești, valută și valori valutare care pot fi expediate prin trimerile poștale internaționale, aplică mijlocul tehnic de control „docutest”, care se aplică de foarte mult timp în practica organelor vamale pentru verificarea veridicității bancnotelor, a semnăturilor și a ștampilelor de pe documente și chiar a documentului, în întregime [9].

Conform Regulamentului de aplicare a destinațiilor vamale, există mai mulți pași de realizare a controlului vamal, și anume – la intrarea pe teritoriul Republicii Moldova și la ieșirea de pe teritoriul Republicii Moldova. Etapele controlului vamal al mărfurilor sunt următoarele:

- a) verificarea existenței documentelor necesare vămuirii, în funcție de destinația vamală solicitată pentru mărfurile care fac obiectul declarării;
- b) controlul documentar;
- c) verificarea efectuării plății sau garantării obligației vamale, după caz;
- d) controlul vamal fizic al mărfurilor [10].

Deseori, în urma controlului vamal al conținutului trimerilor poștale internaționale efectuat de către colaboratorii vamali sunt depistate obiecte din lista obiectelor interzise, prevăzute de art.11 al Legii comunicațiilor poștale, nr.36 din 17.03.2016 [2]. Printre acestea se numără: stupefiante și substanțe psihotrope, astfel cum sunt definite de către Organul Internațional de Control al Stupefiantelor (OICS); obiecte obscene sau imorale; obiecte contrafăcute și piratate; alte obiecte de import sau circulație care sunt interzise în țara de destinație; obiecte care, prin natura lor sau a ambalajului lor, pot prezenta pericol pentru agenți sau marele public, pot păta sau deteriora celelalte trimeri poștale, echipamentul poștal sau bunurile care aparțin terților; documente ce au caracter de corespondență actuală și personală schimbate între persoane altele decât expeditorul și destinatarul sau persoanele care locuiesc cu aceștia; materiale explozibile, inflamabile sau radioactive și mărfuri periculoase; dispozitive explozive și echipamente militare inerte, inclusiv grenade inerte, obuze inerte și alte articole analogice, precum și imitații ale unor astfel de dispozitive și articole; animale vii; monede, bancnote, bilete de credit sau valori la purtător, cecuri de călătorie, platină, aur sau argint, prelucrate sau nu, pietre prețioase, bijuterii și alte obiecte prețioase în trimerile fără valoare declarată.

Astfel, în situația depistării cărorva bunuri din cele enumerate *supra*, persoana urmează a fi trasă la răspundere penală în baza art.248 din Codul penal al Republicii Moldova.

Concluzii

În concluzie putem afirma că, în calitate de utilizatori ai serviciilor poștale, este destul de important să cunoaștem esența prestării serviciilor poștale, drepturile și obligațiile de care beneficiem, procedura de vămuire a trimerilor poștale, precum și alte date nu mai puțin importante. Cunoașterea acestor aspecte ne va proteja împotriva încălcării drepturilor noastre, precum și ne va economisi timp, care este foarte prețios.

Servicii poștale sunt serviciile destinate publicului; acestea constau în colectarea, ambalarea (în caz de necesitate), sortarea, transportul și distribuirea sau înmânarea trimerilor poștale destinatariilor. Conform datelor statistice, s-a constatat că volumul de mărfuri importate și exportate în/din Republica Moldova pe calea trimerilor poștale internaționale se află în creștere continuă, înlocuind importurile clasice. În acest context devine tot mai esențial de a cunoaște regulile de joc și de a înțelege toate particularitățile procedurii ce ține de vămuirea trimerilor poștale internaționale.

Referințe:

1. Legea poștei, nr.463 din 18.05.1995. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 1995, nr.65-66, art.711.
2. Legea comunicațiilor poștale, nr.36 din 17.03.2016. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2016, nr.114-122/225.
3. Legea cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoane fizice, nr.1569 din 20.12.2002. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2002, nr.185-189, art.1416.
4. SÎRBU, I., DABIJA, L. *Procedura actuală de vămuire a trimiterilor poștale internaționale în Republica Moldova*. Disponibil <https://dectrans.md>
5. Codul vamal al Republicii Moldova, nr.1149 din 20.07.2000. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2007, ed. specială, art.98.
6. Legea cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova, nr.215 din 04.11.2011. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2012, nr.75-80, art.243.
7. MAIMESCU, S. Drepturile și libertățile persoanelor la expedierea/primirea obiectelor, valorilor, bunurilor, a mijloacelor bănești, trecute peste frontiera vamală prin trimiterile poștale internaționale în condițiile societății informaționale contemporane. În: *Materialele Conferinței „Statul, securitatea și drepturile omului în condițiile societății internaționale”*, Chișinău, 13-14 decembrie 2018.
8. *Ghid privind declararea și expedierea de către agenții economici a mărfurilor exportate prin intermediul trimiterilor poștale internaționale*. https://www.posta.md/files/Files/Legislatie/Ghid_postal_02.2020_rest.pdf
9. MAIMESCU, S., BEJAN, S. Controlul vamal asupra conținutului trimiterilor poștale internaționale. În: *Relații și perspective ale învățământului juridic național: Culegerea comunicărilor*, vol.I, 2019.
10. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.1140 din 2 noiembrie 2005 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a destinațiilor vamale prevăzute de Codul vamal al Republicii Moldova. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2005, nr.157-160, art.1285.

Date despre autori:

Oleg CALINEAC, doctorand, Școala doctorală Științe Juridice, Universitatea de Stat din Moldova.

E-mail: calineacoleg@mail.ru

ORCID: 0000-0002-6486-9325

Sava MAIMESCU, doctor în drept, conferențiar universitar, Facultatea de Drept, Universitatea de Stat din Moldova.

E-mail: maimescu_sava@yahoo.com

ORCID: 0000-0001-6985-7940

Prezentat la 30.09.2021